

Ar ezeru saistītie kukaiņi dzīvo gan gaisā, gan ūdenī.

Ūdenī attīstās kukaiņu oļņas un dzīvo kāpuri.

Pieaugušie kukaiņi dzīvo gaisā. Izņēmums ir ūdensvaboles, kuras arī pieaugušas turpina dzīvot ūdenī.

Profesors Sānpeldis stāsta par kukaiņiem

Vienādspārnu spāres

Zygoptera

Vienādspārnu spāres pēc formas ir līdzīgas dažādspārnu spārēm, bet to ķermeņi ir sīkāki un trauklāki – adatai līdzīgi. Atpūšoties tās spārnus tur sakļautus – paralēli gar slaido ķermeņi.

Vienādspārnu spāru kāpuri uzturas starp ūdensaugiem, kur tie uzbrūk savam laupījumam – dzelējodu un citu kukaiņu kāpuriem. Tāpat kā citu lidojošo kukaiņu kāpuriem, arī vienādspārnu spārēm uz muguras ir spārnu aizmetņi. To ķermeņi ir garš, smalks, slaidi un ar 3 astes izaugumiem tā lejas daļā. Atšķirībā no viendienītēm, pieaugušajiem kukaiņiem garie astes izaugumi nesaglabājas.

Dažādspārnu spāres

Anisoptera

Pieaugušie kukaiņi visbiežāk ieraugāmi ūdeņu tuvumā vai purvos. Pieaugušajām spārēm ir divi pāri spēcīgu spārnu. Kā rāda nosaukums, spārni šīm spārēm ir atšķirīgi pēc platumā – aizmugurējie spārni ir platāki nekā priekšējie. Visas spāres ir labas lidotājas, bet tieši dažādspārnu spārēm pieder ātrākā kukaiņa rekords, kas ir 56 km/stundā.

Kāpuri dzīvo ūdenī, kur uzturas starp ūdensaugiem. Tie ir plēsīgi – pārtiek no trīsuļodu un citu kukaiņu kāpuriem. Kāpura galvu no apakšpuses sargā maska, kas ir divdaļīga apakšlūpa. Ķerot laupījumu, tā tiek izstiepta. Dažādspārnu spāru kāpuriem nav astes izaugumu. To ķermeņa lejasdaļā ir piramīdai līdzīgs veidojums.

Viendienītes

Ephemeroptera

Pieaugušās viendienītes uzturas ūdeņu tuvumā. Tās, atkarībā no sugas, dzīvo dažas minūtes vai stundas. Lielākoties pieaugušo kukaiņu dzīves ilgums ir viena diena. Tādēļ šiem kukaiņiem tika dots šāds nosaukums.

Viendienīšu kāpuri dzīvo tīros, ar barības vielām nabadzīgos ūdeņos. Visbiežāk tie uzturas starp akmeņiem vai ūdensaugiem. Dažu sugu viendienīšu kāpuri rokas gultnē. To ķermeņa galā, tāpat kā vienādspārnu spārēm, ir 3 gari astes izaugumi. Taču, atšķirībā no spārēm, to sānos ir žaunu lapiņas, kuras kustinot kāpurs rada ūdens plūsmu. Tā rodas apstākļi labākai skābekļa uzņemšanai. Žaunu lapiņu forma katrai no viendienīšu sugām ir atšķirīga.

Trīsuļodi

Chironomidae

Savā ļoti īsajā sauszemes dzīves periodā trīsuļodi ir redzami spietojam ūdeņu tuvumā. Atšķirībā no dzelējodiem, tie nedzēļ.

Kāpuri uzturas gultnes virsējā kārtā, no kuras tos izlasa bentosa zivis – karpas, karūsa, plauži u.c. Paši kāpuri pārtiek no atmirušo augu daļām un dūņām. To ķermenis ir posmots un atgādina uz diega savērtas pērlītes. Ķermeņa katrā galā ir 1 pāris neīsto kāju. Ķermeņa krāsa ir atkarīga no sugas. Tīros ūdeņos dzīvojošie trīsuļodu kāpuri ir pelēki dzeltenā vai zaļganā krāsā. Tās kāpuru sugas, kas dzīvo netīros, ar skābekli nabadzīgos ūdeņos, ir koši sarkanā krāsā.

Strautenes

Plecoptera

Pieaugušās strautenes pēc izskata atgādina liela izmēra kodes.

Strautenes ir kukaiņi, kuri līdzīgi kā vairums ūdens kukaiņu attīstās nepilnās pārvēršanās veidā. Tas nozīmē, ka no kāpura, nepārtaušī par kūniņu, izšķīlas pieaugušie kukaiņi.

Kāpuri dzīvo tikai tīros, ar barības vielām nabadzīgos ezeros, jo tiem ir nepieciešams ar skābekli bagāts ūdens. Pēc izskata tie atgādina vienādspārnu spāru kāpurus. Atšķirībā no tiem strautenēm ir tikai 2 astes izaugumi.

Diždunduri

Tabanus

Diždunduri ir lielākie no Latvijas dunduriem. Asinis sūc tikai pieaugušo dunduru mātītes, bet tēviņi pārtiek no augu nektāra vai augu sulām. Olas mātīte dēj uz sauszemē esošajām ūdensaugu lapām. Kad olas iekrīt ūdenī, no tām attīstās kāpuri.

Diždunduru kāpuri dzīvo starp atmirušajiem augiem vai dūņās. Vairumam no dunduru sugām kāpuri ir plēsīgi un barojas ar citu kukaiņu kāpuriem. Dažu sugu dunduru kāpuri barojas ar augiem.

Makstenes

Trichoptera

Pieaugušās makstenes nelielos baros uzturas ezeru piekrastē. Vislabāk tās var pamanīt pievakarē.

Maksteņu kāpuri dzīvo ūdenī, kur tie uzturas starp akmeņiem vai ūdensaugiem. Arī maksteņu kāpuri dzīvo tīros, ar skābekli bagātos un barības vielām nabadzīgos ūdeņos – smilšainajās ezeru piekrastēs, upēs un strautos.

Kāpuri no gultnē atrodamā materiāla būvē māju – maksti. Pēc mājiņai izmantotā materiāla var atšķirt dažādu dzimtu makstenes. Vienai dzimtai piederošās makstenes izmanto viena veida materiālu un līdzīgu tā sakārtošanas veidu. Uz smilšainām gultnēm dzīvojošās makstenes savas mājiņas būvē no smilšu graudiņiem un akmentiņiem, pat tukšām gliemežu čaulām. Starp augiem dzīvojošajām makstenēm mājiņas ir no augu daļām.